

Szerkesztési iroda:
Nagybecskerek Zápolya-
utca 1. hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Fleitz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagybecske-
rek, Zápolya-u. 1. hová
a hirdetések, előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájer Lajos.

Felelős szerkesztő: Somfai János.

Előfizetési árak:

Egész évre — 24 K
Félévre — 12 K
Negyedévre — 6 K
Egyes szám ára 8 fillér.

Hirdetéseket

a kiadóhivatal vesz föl.
Azonkívül az összes hir-
::: detési irodák. :::

Megjelenik vasár- és
ünnepnapok kivételével
mindennap d. u. 5 órakor

Nagybecskerek, 1913.

XLII. évfolyam, 115. szám.

Szerda, május 21.

Torda és Nyirbátor.

— május 21.

Két politikai nyilatkozat hangzott el legutóbb a helyzetről. Az egyik Tordán Apponyi Albert gróftól, a másik Nyirbátoron Vadász Lipót államtitkártól.

Mindjárt meg lehet állapítani, hogy Apponyinak Tordán nem igen volt mit mondania. Beszéde a szituáció további alakulására nézve teljesen közömbös. Kivezető utat meg nem jelölt.

A fuzióról meg éppen csak nagy általánosságban beszélt. A függetlenségi pártok egyesüléséről mint közóhajról emlékezett meg, melyet a helyzet parancsolólag megkövetel. Szavak, pusztán szavak! A fuzió gondolatának olyan elemi centripetális ereje talán még sem lehet, mert különben nem készülne ez az egyesülés olyan kínos vergődéssel s főképpen pedig nem kellett volna a vezér urakat az idea elementáris erejéről a közlegényeknek meggyőzni olyan ivaláírások útján, melyekből Kossuth Ferenc pünkösdi cikkében megállapítja, hogy megdöbbenően hasonlatosak azokhoz az aláírásokhoz, melyekkel a koalíciós éra függetlenségi többségét felrobbantották.

Apponyi Albert erről az egyesülésről, melyet „a nép, a helyzet és a történelmi éra egyaránt követel”, óvakodik részletebben nyilatkozni. Nagyon jól tudja, hogy miért. Tisztában van vele, hogy minden konkrét nyilatkozat nyomban felfedné azokat a lelki ellentéteket, melyek a tordai diszszónok szerint már rég el vannak temetve; ugyszintén azokat a személyi ambíciókat, melyek „nem eshet-

nek a serpenyőbe, ha a nemzet javai forognak kockán”.

Pedig érdeklődve hallotta volna az ország Apponyitól, miképpen képzele a fokozatos függetlenségi programot, főképpen pedig az önálló gazdasági berendezkedést?

Ennél az utóbbi programpontra — melyet, hogy terminushoz köt-e Apponyi, avagy sem, a beszédéből ki nem tűnik — érdemes egy pillanatra megállani. Mert erről a témáról igen érdekesen beszélt nyirbátori választói előtt Vadász Lipót, az igazságügyminiszterium új államtitkára. Mintha megsejtette volna, miről esik szó Tordán, talán ugyanabban az órában szolgáltatta az ellenargumentumot.

Az államtitkár rámutatott arra, milyen katasztrófába döntötte volna az országot, ha a koalíció történetesen az önálló nemzeti jegybankot tényleg megvalósítja. Hová jutott volna az ország egy erőtlenn önálló jegybankkal olyan súlyos gazdasági viszonyok között, aminők között még ma is tengődünk? A külföld az országban elhelyezett tőkéket visszavonta, kibocsátásainknak egy jelentékeny része visszazönglik; a pénz megdrágult s ugyszólván egyedüli hitelforrásunk a közös jegybank maradt. A múlt esztendőben több mint 1900 millióval segítette a közös bank a magyar pénzügyet. Ki hiszi azt el, hogy az önálló jegybank hasonló támaszául szolgálhatott volna az ország gazdaságának? És ki hiszi el, hogy a fenyegető háborús bonyodalmak közepett az az önálló jegybank olyan imponáló bizonyítéka lett volna a pénzügyi felkészültségünknek,

mint amilyenek a hatalmas tartalékokkal rendelkező közös bankot joggal tekintettük?

De hát mindezt, úgy sejtjük, Apponyi Albert gróf is tudja. Legalább koalíciós miniszter korában tudta. Mert, ha emlékeztünk nem csal, ő sohase lelkesedett az önálló, magyar bankért. Talán a külön vámterületért se tulságosan. Semmiesetre sem volt az ellen szava, amikor Wekerle Sándor a miniszterelnöki székből igen meggyőzően kifejtette, hogy a világ jelenlegi gazdaságpolitikai konstellációja mellett a kis gazdasági egységeknek nincs esélye a boldogulásra. Az azóta lefolyt események még jobban meggyőzheték Apponyit, — aki legalább ezekben a gazdasági kérdésekben eddig nem mutatkozott elfogultnak, — hogy a gazdasági elkülönítés ezidő szerint a doktrinér függetlenségi programot fedheti ugyan, de az ország gazdasági érdekeit bizonyosan nem fedi. Am ha ez így van, akkor mit jelent Apponyinak az a tordai nyilatkozata, hogy a gazdasági önállóság tekintetében az egyes függetlenségi csoportok között nincsen ellentét? Justh Gyula ejtette volna el a külön bank posztulátumát? Avagy Apponyi lett hirtelen hive a jegybank szétválasztásának? Vigyázat, ezen a ponton (hogy enyhe szóval éljünk) valami ravaszkodás készül!

A tordaiak közül még legőszintébb volt Lovász Márton. Igen világosan kijelentette, hogy a függetlenségi frakciók egységesek abban a törekvésben, hogy a jelenlegi rezsimit megbuktassák. Elhiszszük neki. A rombolásban, a buktatásban, a fennálló rend elpusztításában az urak

Az angol vadászló.

II.

A jelen idő hunterjeit tulajdonképpen 3 osztályba sorozhatjuk: könnyű-, közép- és nehézsúlyú hunterek osztályába. A könnyű osztályba sorozandók azon hunterek, melyek „13.7 stone tehernél nagyobb nem visznek hátukon; a középsúlyúak 13.7 stone feletti, de 15 stone alatti; nehézsúlyúak pedig 15 stone v. felüli lovas hátán való viselésére alkalmasak.”

Könnyűsúlyú lovas alá és sima, inkább széles mint magas akadályokkal ellátott vidékre, hol a gyorsan hajtó kopókat nagyobb sebességgel kell követni, a könnyű, az ugynevezett light weight hunter alkalmas. Nehezebb lovas alá és hegyesdombos, sok és inkább magassági akadályokkal nehezített vidékre a nehezebb, az u. n. weight canyiny vagy heavy hunter való.

A mai hunterek vagy angol telivérek, vagy hackney-lovak, avagy clevelandy, clydesdale és shive kancáknak angol telivér ménnel való keresztezéséből származó ivadékaik.

William Searth Dizan a huntertipust a következőképpen állapítja meg: „A jó hunter legyen: inkább rövidlábú és mély, hogy mindig minden mozdulatra készen összeszedve álljon; háta legyen erős, súlybírásra; hátsó lábai legyenek izmosak az elugrásra; vállai legyenek erősek, hogy

biztos legyen leugrása és hogy minden vakondtúrásba meg ne botoljék; legyen jószemű, hogy az akadályokat jól lássa; legyen erős tüdeje, hogy a futamokban el ne fulladjon és végre legyen kitartó, hogy ha kell, reggeltől estig munkában lehessen. Mindezek mellett azonban legyen bátor és engedelmes is.” Ezen követelményekből láthatjuk, mily nehéz egy valóban jó és előírás szerinti huntert találni. És valóban nemcsak hogy találni, de nevelni is nehéz egy ily vadászlovat, mert még ma, midőn a hunter még nem képez egy fajt, hanem ugyszólván csupán egy keresztezésből — hol sikeresen, hol sikertelenül — tenyésztett egyed, valóban csak véletlenül nyerhetünk egy-egy jó huntert. Mert, mint említém, a hunter tulajdonságai ma még egyedi tulajdonságok lévén, még ugyanazon anyaállatnak ugyanazon apaállattal történt keresztezése után sem származik szükségszerűleg két vagy több oly utód, mely mind jó hunter, avagy egymáshoz legalább hasonló jó hunter volna. Az angol lótenyésztő gazdák sokat is panaszkodnak, hogy a huntertenyésztés a mai napon is még egy nagy lutri, mert sohasem tudják, vajjon a keresztezésből hány jó csikó származik. Sokszor 10 ily származású csikóból csak 1 lesz sikerült hunter, míg a többiből kénytelenek más célra szolgáló lovakat nevelni. Ezért is egész Angliában nincsen egy oly lótenyésztő sem, mely csupán huntertenyésztéssel foglalkoznék.

A „The live stock journals almavae” tavalyi számának állattenyésztési társaságban egy tenyésztő sem szerepel mint huntertenyésztő.

Sok cikkben számos szakértő igyekezett sikraszállni a hunterek észszerű tenyésztése és egy hunter-faj mikénti kitenyésztése érdekében. Az egyik a tulzott angol telivér lóval való keresztezés mellőzésében, másik a jó félvér anyakancák kiválasztásában etc. etc. látta a javulást. Legnagyobb lökést azonban ezen mozgalomnak a „The hunters improvement society” adta, mely kiállításával, díjazásaival, törzskönyvelésével és sok más buzdításaival nagy uttörője és helyes irányítója a huntertenyésztésnek. Ezen egyet törekvését azon elvre alapította, hogy épp úgy, amint sikerült az egyes eddigi állatfajokat és így a lófajokat is tenyésztés-kiválasztás útján megalapítani és továbbfejleszteni, akként sikerülnie kell egy speciálisan hunter lófaj kiterjesztésének is. A „The hunters improvement society” idején tavaszi kiállításán, mely a londoni agricultural hall-ban tartatott meg, szebbnél szebb példányait láttam az apa- és anyaállatoknak, valamint csikóknak, amelyek feladata a megkezdett célt, illetve törekvést tovább vinni és egy hunter-faj kitenyésztése körüli fáradozásokat a jövőben diadalra vinni.

Attérve a hunterek nevelésére, a legtöbb vadászlovat Irország szolgáltatja — talán innen származik a mi téves irlandi

mindig egységesek voltak. Amiképpen mindig képteleneknek bizonyultak az alkotásra.

HIREK.

IDŐJÁRÁS.

A nagybecskereki meteorológiai állomás időjárás-jelentése.

Május 21.

Barométer lassan emelkedik 756.1. Délután 1.38 órakor: Hőmérő 13.7 C°. Hőmérséklet: Maximum 20-ikán 20.1 C°, min. ma reggel 8.0 C°. Csapadék 0.1 mm. Felhőzet Cu9. Szélirány és erősség W3. Jólát a következő 24 órára: Változékony, hűvös, elvélve csapadék.

Jelmagyarázat: A barométer állása a déli leolvasást tünteti fel a helyi magasságra való átszámítás nélkül; 0° C-ra redukálva. Maximum és minimum este 8 óra 38 perctől másnapi este 8 óra 38 percig; csapadék reggel 6 óra 38 perctől másnap reggel 6 óra 38 percig; felhőzet Ci = fűrtösfelhő, Cu = gomolyfelhő, St = rétegesfelhő, Nb = esőfelhő, Ci—St = felhőfátyol, Ci—Cu = bárányfelhő, Cu—St = réteges gomolyfelhő. Szélirány: N = észak, S = dél, W = nyugat, E = kelet. Felhőzet nagyság: 0 = tiszta ég, 10 = teljesen borult. Szélereősség: 0 = szélesedő, 8 = nagy vihar.

Lapunk legközelebbi száma a holnapi Urnapja miatt pénteken délután a rendes időben jelenik meg.

— **Urnapja.** A katolikus egyház holnap, esütörtökön ünnepi Urnapját, az oltári szentség ünnepét. A lombokkal ékesített templomból mise után a hívők körmenetre indulnak s a virággal hintett utakon fölesendül a szent zsolozsma hangja és az utcákon rögtönzött oltárokhoz járulnak a hívek. Urnapját tulajdonképpen nagy esütörtökön kellene megtartani, de az egyház gyásza miatt mindig a szentháromság vasárnapja utáni esütörtökre halasztják. Az oltári szentséget V. Orbán pápa rendelkezésére hordozzák az utcákon körül.

Nálunk holnap, Urnapja alkalmából, a róm. kath. templomban a nagymise már reggel 9 órakor kezdődik, majd körmenet indul a Daun-féle házban, a volt törvényszéki épületnél, a zárdánál s a Melencei-utcában levő Benkovich-féle háznál felállított sátorkapolnákhöz, ahol mindenütt a főgimnázium énekkara fog énekelni. A körmenetet Magyar Pál pápai kamarás vezeti s résztvesznek azon az összes polgári és katonai hatóságok, testületek,

hátas elnevezésünk — mely enyhe éghajlatával, kitünő legelőivel és a belovaglásra igen kedvező vidékével a legalkalmasabb lótenyésztési helye az egyesült angol királyságnak.

A huntercsikók, bár már fiatal koruktól fogva rendeltetésükhöz híven lesznek nevelve és trainorozva, mindazonáltal a valódi nagy munkába csak 5 éves korukban kerülnek. Már csikókorukban ki lesznek próbálva, a hunterdíjazásokon pedig küllemre megbíráva, hogy melyikük alkalmas továbbtenyésztési célokra. A díjazásokon nemcsak az egyes egyedek lesznek megjutalmazva, hanem a csoportkiállítások utján — melyben minden egyes apaméntől leszármazó 3 legjobb csikó csoportjai versenyeznek egymással — azon apaállatok is babérhoz jutnak, melyek utódcsoportjaik győzelme alapján legjobb átörökítő képességükről tesznek tanubizonyosságot. Az ily módon kipróbált és kiválasztott fiatal hunterek képezik aztán a rationális huntertenyésztés alapjait, a tenyésztőknek pedig féltett kincseit, melytől semmi pénzért sem válnak meg. Ily céltudatos tenyészválasztásnak természetesen meg lesz a maga nagy haszna a jövőben, mikor is a huntertenyésztés már nem lesz többé egy csak a véletlen sikerre bízott tenyésztés, hanem egy, a tenyésztő fáradozásait anyagilag is bőven megjutalmazó mezőgazdasági ág.

Dr. Pap Dezső.

az intézetek növendékei, nemkülönben a katonaság diszszázada, mely ugy a templom, valamint a sátorkapolnák előtt mindenütt disztüzet ad. Körmenet után a hívők visszatérnek a templomba, ahol befejezik a misét. Délután 3 órakor ünnepélyes vespérnyét, este 6 órakor pedig Jézus szent szíve ájtatosságot tartanak. Az ájtatosság 8 napon át, mindennap délután 6 órakor kezdődik.

Délelőtt fél 12 órakor a főgimnáziumi templomban ünnepi misét tartanak.

— **Kereskedelmi iskolai érettségi biztosok.** A m. kir. kereskedelmi miniszter Sziijgyártó Albert szegedi felső ipariskolai tanárt a nagybecskereki, Ladányi Jenő iparfelügyelőt pedig a pancsovai kereskedelmi iskolák 1913. évi érettségi vizsgálatára miniszteri biztosi minőségben kiküldötte.

— **Kinevezés.** A m. kir. igazságügy-miniszter Jovanovics Boriszláv újvidéki kir. törvényszéki díjokot a nagyszentmiklósi kir. járásbíróshoz irnokká kinevezte.

— **A bánati vagyonszövetség a kulturális egyesületnek.** A bánati vagyonszövetség legutóbb tartott közgyűlésén méltányolva a Torontálmegyei Közművelődési Egyesület kiváló tevékenységét, az egyesület kulturális céljainak támogatására ezer koronát szavazott meg. A vagyonszövetségnek ez a nemes áldozatkészsége a kulturális kérdések iránt való lelkes érdeklődést bizonyítja s így a legteljesebb elismerést érdemli.

— **Köszönet.** Titze Jenő, a Daun Gyula-cég üzletvezetője 10 koronát adományozott a nagybecskereki patronage egyesületnek. Az adományért ezuton is köszönetet mond az egylet vezetősége.

— **A dukáták.** Nagyikindáról írják: Madzsarov Milivoj géplakatos a napokban panaszt tett a rendőrségen, hogy a vendégszobájában levő nyitott szekrényből, a géplakatos ünnepi ruhájának zsebéből valaki kihalta a feleségével kapott hozományt, kilenc darab arany dukátát. A rendőrség e feljelentés alapján megindította a nyomozást, de csakhamar újból jelentkezett Madzsarov a rendőrségen és hírül hozta, hogy az aranyak megkerültek, az udvaron megtalálták a hozományt. Eközben ugyanis kiderült, hogy Madzsarov valahogy valami ürügyet keresett, hogy az ékszerkezhez ragaszkodó felesége elől elvihesse a dukátákat. Az asszony ugyanis nem akart belemenni abba, hogy a hozományt papírpénzre váltsák, a ravasz férj tehát kitalálta a lopás meséjét; amikor azonban a rendőri nyomozás szélesebb mederben kezdett indulni, férj-uram meggondolta a dolgot és a dukáták hirtelen előkerültek.

— **Központi pályaudvar Szegeden.** Szegedről jelentik: A kereskedelemügyi miniszter kiküldöttével a napokban tárgyalt Lázár György dr. polgármester a központi pályaudvar fölállítása ügyében. A tanácskozáson megbeszéltek a központi pályaudvar ügyét, vonattelep létesítését és a vasuti műhely kibővítését. Mintegy tizenötmilliósi építkezéssel van szó, amelynek a részletekben való megvalósítása tíz évig terjedhet. A budapesti és fiúmei beruházásokon kívül az államvasutaknak ez lesz a legnagyobb szabású építkezése. A tanácskozáson legközelebb folytatják és a megbeszélések eredményét fölterjesztik Beöthy László kereskedelemügyi miniszterhez. A nagyszabású építkezés már soron van az államvasutak munkarendjében és nem lehetetlen, hogy már az idén, vagy a jövő évben megkezdik a pályaudvarok rendezését.

— **A nagybecskereki országos vásár.** A nagybecskereki országos vásár holnap, május 22-ikén kezdődik és négy napon át tart. A vásárra mindenféle állat felhajtható a szabályszerű járlattal ellátva.

— **Siketnémák felvétele.** A temesvári áll. segélyezett siketnémaintézet felügyelőbizottsága a f. évi június végén veszi fel a jövő tanév új növendékeit. Felvételért folyamodhatnak nemre, vallásra és nemzetiségre való tekintet nélkül oly 7—10 éves siketnémák szülei, akik a temesvári siketnémaintézet kerületébe tartozó Temes-, Torontál-, és Krassószörényvármegyék területén laknak. A felsőbb osztályokba olyan gyermekek is vétetnek

fel, akik később siketültek meg, akik tehát már beszélni tudnak, de a beszédet elfeledni kezdik. Az intézet a növendékek elméleti oktatásának a befejezése után maga gondoskodik a gyermekeknek szakszerű ipari képeztetéséről, miért is ezek mint keresésképes egyének adatnak vissza a szülőknek. A felvételt az intézet felügyelő-bizottságától kell kérni, a kérvény azonban az intézet igazgatóságánál nyújtandó be legkésőbb június hó 15-ikéig, mely szívesen szolgál nyomtatványokkal és bővebb felvilágosításokkal.

— **Harc esendőörök és cigányok között.** Cseralja temesmegyei község határában cirkált tegnap reggel két cseraljai esendőör, amikor szemközt találkoztak egy cigánykaravánnal, amelynek tagjai a Csorárcsaládnak tartoznak. A esendőörök természetesen át akarták vizsgálni a cigányok holmiját, de ezeknek valami rejtegetni valójuk lehetett, mert bottal, löcseszel nekítámadtak a esendőöröknek. A két esendőör egyideig szuronysegezve védekezett, de mikor már életük is veszedelemben forgott, közbelőttek a vakmerő cigányhadnak. Egy cigányasszonyon könnyebb sebet ejtett a golyó, a többi cigányok pedig annyiféle szaladtak, ahányan voltak. Többet közülök mégis sikerült a esendőöröknek elfogni, az elmenekülteket pedig megyszerte keresik.

TAJÉKOZTATÓ.

Az ingyenes olvasóhelyiség és közkönyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon délután 2 órától este 10-ig. Könyvtáróra vasárnap, szerda, péntek délután 5—7 óráig.

Városi ingyenes népkönyvtár. A volt esküdtzéki épületben. Nyitva naponként délután 3 órától 5 óráig.

A „Magyarországi munkások rokkant- és nyugdíjegylete” nagybecskereki fiókja minden hó 1-je és 15-ike után első vasárnapján fogad el befizetéseket az Ellmer-féle helyiségben d. u. 3—5 óráig. — A beiratások szintén ott eszközöltnének.

Június 8. A kultúregyesület közgyűlése.
Június 9. A közig. bizottság ülése.

Törvényszék.

§ A június havi esküdtzéki ciklus. A nagybecskereki királyi törvényszék, mint esküdtbíróóság, a június havi esküdtzéki ciklust június 2-ikán és 3-ikán tartja, amikorra két ügyet tüztek ki tárgyalásra és pedig

június 2-ikára: Gyujtogatással vádolt Freier Paula éskai lakosnő bűnügyét.
június 3-ikára: Szándékos emberöléssel vádolt Vászity Gy. bűnügyét.

Csak azoknak a cigarettázóknak a kik egészségre való tekintetből nem sajnálnak naponta 1-2 fillért többet kiadni:

Club specialité
120 Lap 20 fillér
70 " 12 "
Adoboz (100) hüvely 70 "

Orvosi tanácsra a hüvelyek és laposkák bronx- és szinnyamis valamint zsiradékj. úgymint szinnyamis Ambré nélkül vannak, de minden laposkában és hüvelyben benne van szinnyomással a gyűgy és a gyűros aláírása. Modiano
Főraktár: Strelinger Márk m. kir. dohány-nagyárudájában.

TÁVIRATOK.

Az ellenzéki rágalmak.

Budapest, máj. 21. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Hazai Samu miniszter erélyes nyilatkozata folytán a rágalmazó ellenzéki sajtó ma meghátrált. Kétszínű szemforgatással jelentik ki az ellenzéki lapok, hogy Hazai miniszter közszeretben álló személyét meggyanusítani nem akarták. Azt azonban nem tudják megmondani, hogy ki ellen irányultak rágalmak, melyekkel a magyar közélet tisztaságát ledér lelkiismeretlenséggel diszkreditálni igyekeznek. Az esküdtszék bizonyosan szigorúan el fog bánni a rágalmazókkal. Miközben az ellenzéki sajtó botrányt botrányra halmoz, a függetlenségi pártok fuziója lassanként meghiúsul. Ismét kiderül, hogy az ellenzék csak a rombolásban, a tekintélyek lejáratásában s a fennálló rend aláásásában egységes, minden pozitív munkára pedig alkalmatlan.

A tartalékosok idej gyakorlatai.

Budapest, máj. 21. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A honvédelmi miniszter rendeletet adott ki, amely szerint a tartalékosok az idén augusztusban és szeptemberben csak 28 napos fegyvergyakorlatra vonulnak be. A rendelet szerint a fegyvergyakorlatra az A) osztályú 1910, 1908, 1906 és 1904. évfolyamu tartalékosokat és a B) osztályú 1910, 1908 és 1906. évfolyamu póttartalékosokat hívják be.

Magyar nemesség adományozása.

Budapest, máj. 21. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint a hivatalos lap mai száma közli, a király Róth Gergely nyug. kuriai bíró és nagyikindai törvénytudó elnöknek sok évi hű és buzgó szolgálatai elismerésül „szepesbéla“ előnévvel a magyar nemesség adományozta.

A balkáni béke.

Budapest, máj. 21. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Londonból sürgönyzik, Bulgária ragaszkodik ahhoz, hogy a szövetségesek az előzetes békét egy-két nap alatt aláírják, különben Dánev a nagyhatalmakhoz fordul, hogy a hatalmak kényszerítsék a szövetségeseket a béke aláírására.

Budapest, máj. 21. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Londonból sürgönyzik, a reünio tárgyalásait hétfőre halasztotta, mert a balkáni szövetségesek eddig még nem rendezték az előzetes béke ügyét.

Bulgária és Szerbia.

Budapest, máj. 21. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Szentpétervárról sürgönyzik, Oroszország és Franciaország ismételten értésére adták Szerbiának és Bulgáriának, hogy kölesön-tárgyalásaiknál csak akkor támogatják őket, ha az elfoglalt területek felosztásában békésen megegyeznek.

Az orosz cár utja.

Budapest, máj. 21. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Szentpétervárról sürgönyzik, a cár közeli berlini útjára való tekintettel a vasutvonalat Carszkojezelőtől Bierbalenig csendőrség és katonaság szállta meg, amely a vasutvonalat éjjel-nappal őrzi.

Elek Pál kihallgatása.

Budapest, máj. 21. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A badeni cs. és kir. járásbíró Elek Pált, a Déry-pör koronatanuját május hó 24-ikén szombaton hallgatja ki.

Lázadó francia katonák.

Budapest, máj. 21. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A hároméves katonai szolgálat behozatala miatt a francia katonák között egyre tart a forrongás. Tegnap Maconban a 134. gyalogezred legénysége tört ki forrongásban és zajosan tüntetett a hároméves szolgálat ellen. A tüntető katonák nagyrésztét letartóztatták.

Váltóhamisító földbirtokos.

Budapest, máj. 21. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Aradról jelentik, a napokban eltűnt hazulról Hoffmann Károly gyoroki szőlőbirtokos. Ma Hoffmann visszatért Győrökre, ahonnan telefonon bejelentette az ügyészségnek, hogy 112 ezer korona értékű váltót hamisított. A váltóhamisító földbirtokost letartóztatták.

Szerkesztők pöre.

Budapest, máj. 21. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Ma tárgyalta a bíróság Schmittely Józsefnek, a Pesti Hírlap szerkesztőjének a panaszát, amelyet Lándor Tivadar, a „Magyar Nemzet“ szerkesztője ellen emelt, aki szerinte azt hirteltelte volna róla, hogy ő is kapott a kormánytól pénzt. Lándor Tivadar a mai tárgyaláson azonban kijelentette, hogy ő ilyesmit nem mondott Schmittelyről, amire a bíróság az eljárást beszüntette.

Albániai török katonák Konstantinápolyban.

Budapest, máj. 21. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Konstantinápolyból sürgönyzik, tegnap egy Lloyd-gőzös Albániából 59 török tisztet és 2709 beteg katonát szállított haza Konstantinápolyba.

Az értéktőzsdéről.

Budapest, máj. 21. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A mai értéktőzsdén a vezetőértékek árfolyama a déli zárhatkor a következő volt: Magyar Hitel 821.50, Osztrák Hitel 624.50, Koronajáradék 82.10, Jelzáloghitelbank 431, Leszámitoló Bank 516, Hazai Bank 286, Magyar Bank 561, Rimamurányi 711.50, Salgótarjáni 763, Közuti Vasut 652, Villamos Vasut 370.50.

TŐZSDE.

(Árak 50 kilogrammonként.)

Buza (májusra)	10.71
Buza (októberre)	11.45
Rozs (októberre)	9.54
Zab (októberre)	8.47
Tengeri (májusra)	8.02
Tengeri (júliusra)	8.10

Nyilttér.

E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelőséget a szerkesztőség.

130-4220

Fog-Krém

KALODONT

Szájviz

Valódi brünni szövetek

az 1913. évi tavaszi és nyári időnyire.

Egy szelvény	1 szelvény 7 kor.
3.10 m. hosszú	1 szelvény 10 kor.
teljes férfiruhához	1 szelvény 15 kor.
(kabát, nadrág, és mellény)	1 szelvény 17 kor.
elegendő, csak	1 szelvény 20 kor.

Egy szelvényt fekete szalocruhához 20.— K-ért, szintugy felöltőszövetet, turistalóden, selyemkamarát, női kosztüm szöveteket stb. gyári áron küld, mint megbízható és szolid cég mindenütt ismert posztógyári raktár.

Siegel-Imhof Brünn

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök a melyeket a magánvevő élvez, ha szövet-szükségletét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentékeny. Szabott, legolcsóbb árak. Óriási választék. Minták, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss árban.

Fontos!

„HEZ“ kölnivíz 1 üveg 50 fill. „HEZ“ kölnivíz fél liter 3 korona. „HEZ“ kölnivíz szappan 1 darab 60 fillér, 3 db 1 korona 60 fillér.

A minőség elsőrendű voltáért felelősséget vállalunk. Küldi: „HEZ“ illatszertár Budapest, VIII. Losonci-u. 13. Nagy árjegyzékünk ingyen és bérmentve. 230-x.1

Legközelebb jelenik meg

SOMFAI JÁNOS ÚJ KÖNYVE

KÉT VILÁG (egy kapitalista és egy szocialista levelei)

ES NEHÁNY NOVELLA

A könyv előfizetési ára 3 K.

Előfizethetni a szerzőnél a „Torontál“ szerkesztőségében

142-x.51

Garçon lakás

mely két elkülönített butorozott szobából áll

k i a d ó

Deák Ferenc-utca 7. sz. alatt.

26-x.21

Nem mese!

Ha pattanása vagy szeplője ami „HEZ“ csodaszappanunktól el nem múlik, úgy pénzt kötel-sek vagyunk visszaadni. 1 db „HEZ“ csodaszappan 2 korona 50 fillér 3 db „HEZ“ csodaszappan 7 korona. Használati utasítás hozzájár. A pénz előzetes beküldésénél portó 30 fill., utánvételes küldésnél portó 80 fill. Diszkréten küldi: „HEZ“ illatszertár Budapest, VIII., Losonci-utca 13. Nagy árjegyzékünk ingyen és bérmentve. 230-x.1

LIPIK **ELSŐRANGU**
Szlavonia **GYÓGYFÜRDŐ**

Radioaktív források 64° C. 192-6.3

Nyári és téli k ura.

Biztosan gyógyít: rheumát, ischiást, anyagcsere zavarokat, cukorbetegséget, alkati bajokat, gyermekkórokat, csonttöréseket és izzadmányokat.

Kivánatra prospektus ingyen.

Johann Maria Farina Gegenüber dem Rudolfsplatz

csakis ez a valódi

kölniviz, kölniviz-pouder és kölniviz-szappan.

Kapható drogériákban, gyógyszerárakban és illatszertárakban.

Ne tessék elfogadni

Kölniviz-szappant, kölnivizet és poudert, ha nincsen rajta az eredeti és egyedül valódi, de sokszor utánozott JOHANN MARIA FARINA Gegenüber dem Rudolfsplatz. Akkor sem kell elfogadni helytelen és utánozott kölnivizet, kölniviz-poudert és kölniviz-szappant, ha az itt jelzett eredeti készítmény nem volna kapható az Ön lakhelyén, mert a világhírű cég magyarországi képviselője:

222-102.2

Holczer Emil Zoltán Budapest, VIII. ker., Szigetvári-u. 16. sz.

egyszerű levelezőlapra azonnal válaszol és közli hol szerzhető be az eredeti minőség.

Legfinomabb

elszakíthatatlan, francia „MIMI” férfi gummi-
óvszer 1 tucat 2 korona 50 fillér, 2 tucat 4
korona 50 fillér, 3 tucat 6 korona. Pénz előzetes
beküldése mellett portó 30 fillér.

„HEZ” Budapest, VIII., Losonci-utca 13. szám.
Diszkrét szétküldés.

230-x.1

Eladási hirdetés.

Nagybecskerekén, a Csernovits-utcában
fekvő 1664. öi számú

ház,

továbbá 200 négyzetes ház helyek előnyös
fizetési feltételek mellett eladók.

Közelebbi felvilágosítást ad

Dr. Obadeanu Pál,

ügyvéd

228-1.1

Pályázat.

Deszk község jegyzői irodájában egy ok-
leveles, kifogástalan magaviseletű, a jegyzői
teendőkben teljesen jártas egyén folyó évi
június hó 1-ső napjától mint helyettes segéd-
jegyző alkalmazást nyerhet. Szerb nyelvet bírők
előnyben részesülnek.

Javadalmazása évi 1000 korona fizetés és
240 korona lakbér.

Beválás esetén nevezettnek megválasztása
kilátásba helyeztetik.

Részletes ajánlatok alólirott címére, kül-
dendők.

Deszk, 1913. évi május hó 18-án.

Jankovich Béla,

jegyző

227-22

Figyelem! „HEZ” arckréme 80 f

„HEZ” arcszappan 80 f

„HEZ” arcpouder 80 f

3 darab bármelyikből egyszerre rendelve — pénz
előzetes beküldésénél bérmentve. Diszkréten küldi:

„HEZ” illatszertár Budapest, VIII., Losonci-utca 13.

Nagy árjegyzékünk ingyen és bérmentve

230-x.1

Drága idők!

A mai drága időben fontos dolog,
hogy a

dr. Oetker-féle sütőporral à 12 fill.

készített tésztaemlék az emberi szer-
vezetnek szükséges tápanyagok egy
nagy részét tartalmazza és amellet
aránylag olcsók is.

Mindenki szerezzen tájékozást dr
Oetker receptkönyvei útján, amiket
ingyen kapni minden élelmiszerkereske-
desben. Ha elfogyott, forduljunk levelező-
lapon dr. A. Oetkerhez Baden-Wienbe.
80(4)-4.1

Torontálvármegye alispánjától.

12153—1913. szám.

219—3.3

Árlejtési hirdetés.

Az 1913. évi 8570. számú árlejtési hir-
detményre beérkezett ajánlatokat a zsom-
bolyai, nagyikindai és a törökbecsei köz-
kórházak részére szállítandó famennyiség
tekintetében el nem fogadtam, ennél fogva
új árlejtést írok ki.

A most említett kórházak 1913—14. évi
faszükségletének szállítására vállalkozni
kivánókat felhívom, hogy zárt, lepecsételt
ajánlataikat f. évi május hó 31-ének d. e.
12 órájáig hivatalomnál nyújtsák be.

Az elkészített, távirati, szabálytalan és
utóajánlatok figyelembe nem vétetnek. A
beérkező ajánlatok folyó évi május hó
31-én déli fél 1 órakor fognak bizottsági-
lag felbontatni, melynél ajánlattevők vagy
megbízottjaik jelen lehetnek.

A kiirt tüzelőanyagokra egészében és
részleteiben tehető ajánlat.

Csak szabályszerűen lezárt, pecsételt
ajánlatok vétetnek figyelembe.

Az ajánlat borítékára reávezetendő a
következő záradék:

„Ajánlat a 12153—1913. sz. a. faszál-
lítás tárgyában.”

Bánatpénzül az ajánlati összeg 5%-a
készpénzben vagy óvadékképes értékpapir-

ban leteendő a nagybecskerek m. kir. adó-
hivatalnál és a letéti nyugta az ajánlathoz
csatolandó.

Az ajánlat egységáruk mellett teendő
és pedig alternative a kórházba való be-
fuvarozás költségeivel és anélkül.

Ajánlattevők végleges döntésig aján-
lataikkal kötelezettségben maradnak, ma-
gannak azonban fentartom a szabad vá-
lasztás, esetleg új árlejtés kiírásának jogát.
Szállítási határidő a megbízástól számított
6 hét. Az átvételt a kórházi gondnok esz-
közli.

Az ajánlat 1 koronás bélyeggel lá-
tandó el.

A szállítandó famennyiség a követ-
kező:

1. a nagyikindai közkórház részére
12 wagon I. rendű bükkhasábfa;

2. a zombolyai közkórház részére 20
wagon I. rendű bükkhasábfa;

3. a törökbecsei közkórház részére
4 wagon I. rendű bükkhasábfa.

Az ajánlat az illető vasuti állomásig és
a kórházba való befuvarozási kötelezettség
mellett teendő.

Nagybecskerek, 1913 május 10.

Jankó, alispán.

Sürgős figyelmeztetés!

A tisztelt közönséggel van szerencsénk tudatni,
hogy az összes illatszert, piperezsappan, arckréme,
általában valamennyi kozmetikai és háztartási cik-
kekről szóló kimerítő 24 oldalas értesítők újabb
kiadása már megjelent; kérjük meghoztatni. Ingyen
és bérmentve küldi szét a „HEZ” illatszertár
vezetősége, Budapest, VIII., Losonci-utca 13.
230-x.1

Hirdetéseket

jutányos árért közöl a

Torontál

pol. napilap kiadóhivatala.

Eisenstädter S. és Társai divatháza leltári occasiót rendez, mely folyó évi június hó 1-ig tart.

Eladásra kerülnek: grenadinok, bluzkelmék, szövet- és
selyemárúk mélyen leszállított árakon.

Maradékok félárban.

Prima minőségű damaszt szövésű nagy szalvéta darabja 44 fillér,
hozzállító ugyanilyen abrosz 140×140 cm darabja 1.95 korona,

140×200 cm abrosz 3.— korona. Dessert-szalvéta 50×50 cm
darabja 28 fill. Dessert-szalvéta 35×35 cm darabja 20 fill.

Messalin-selyem 2.— kor. helyett 1.20 kor. Messalin-selyem 2.80 kor. helyett 1.80 kor. a raktáron levő színekben.

122-247

Nyomatott Pleitz Fer. Pál Kiadónál Nagybeccskerekén.